

สภาพปัญหาและการวางแผนการใช้ที่ดินในบริเวณแม่น้ำเวฬุ

การศึกษาสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของจังหวัด ประกอบกับผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของจังหวัด ประกอบกับผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน และข้อมูลความเป็นขั้นพื้นฐานพบว่า ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณแม่น้ำเวฬุนั้นมีหลายประการ ดังนั้นในการวางแผนการใช้ที่ดินแม่น้ำเวฬุ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาสภาพการณ์ของปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาดังนี้

5.1 สภาพปัญหาหลักของบริเวณแม่น้ำเวฬุ

การวิเคราะห์รายละเอียดของสภาพทั่วไป และลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ประชากร และสังคมของบริเวณแม่น้ำเวฬุ ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาด้านต่างๆ ซึ่งสามารถแบ่ง เป็นปัญหาหลักได้ดังนี้คือ

5.1.1 ปัญหาด้านกายภาพ

5.1.2 ปัญหาด้านการเศรษฐกิจ

5.1.3 ปัญหาทางด้านสังคมและบริการขั้นพื้นฐาน

5.1.1 ปัญหาด้านกายภาพ

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของบริเวณนี้เป็นป่าชายเลน มีบริเวณที่เป็นที่ราบอยู่บ้าง โดยเฉพาะบริเวณใกล้อ่าวและใกล้แม่น้ำเป็นบริเวณที่น้ำทะเลท่วมถึง สภาพปัญหาทางกายภาพมีดังนี้คือ

ก. ปัญหาเกี่ยวกับดิน

1. ดินเค็มและมีสภาพเป็นกรดสูง เกิดเนื่องจากการที่มีน้ำทะเลท่วมถึงและแช่ขังเป็นเวลานานบริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเล ทำให้ดินมีลักษณะเค็มและมีความเป็นกรดสูง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูก โดยเฉพาะพื้นที่ดังกล่าวเป็นบริเวณที่เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัดทำให้ผลผลิตข้าวของจังหวัดลดลงเรื่อยๆ ไม่เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชนบริเวณที่ประสบปัญหามิด้งนี้ อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลเกาะขวาง หนองบัว บางกะจะ อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลบางสระแก้ว หนองซึม ปากน้ำจืด เกาะเปริด อำเภอขลุ่ย ได้แก่ ตำบลบางชัน บ่อ เกวียนหัก

2. การพังทลายของดิน จะเกิดในบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันค่อนข้างสูง ที่มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ประกอบกับเกิดการบุกรุกทำลายป่าเพื่อหาพื้นที่ทำการเพาะปลูก ทำให้ผิวดินเกิดการพังทลายได้ง่าย โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ซึ่งส่งผลกระทบต่อทำการเพาะปลูกเป็นอย่างมาก บริเวณที่ประสบปัญหานี้คือ อำเภอขลุ่ย ได้แก่ ตำบลบ่อ

3. ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เกิดจากการใช้พื้นที่ทำการเพาะปลูกเป็นระยะเวลานาน โดยปราศจากการบำรุงดิน ประกอบกับเป็นบริเวณ

ที่ราบใกล้เชิงเขา และสภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ซึ่งมีสภาพค่อนข้างแห้งแล้ง ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ หากการเพาะปลูกได้ผลไม่เต็มที่ บริเวณที่ประสบปัญหามิดังนี้ อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลเกวียนหัก

ข. ปัญหาเกี่ยวกับน้ำ

1. การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี ประกอบกับการกระจายระบบชลประทานไม่ทั่วถึง ทำให้เกษตรกรมักประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง เพราะในช่วงเวลาดังกล่าว พืชที่ปลูกโดยเฉพาะผลไม้มีความต้องการน้ำเป็นปริมาณสูง ถ้าหากปีใดฝนทิ้งช่วงห่างมากปัญหาดังกล่าวก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เป็นผลทำให้พื้นที่เพาะปลูกได้รับความเสียหายเป็นอันมาก บริเวณที่ประสบปัญหามิดังนี้คือ อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลบางกะจะ เกาะขวาง อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลบางชัน บ่อ เกวียนหัก ซึ่งวังสรรพรส ต.พรม มาบไพ อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลหนองขี้ม บางกะไชย เกาะเปริด

2. การขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคในฤดูแล้งส่วนใหญ่จะพบในพื้นที่ใกล้ชายทะเลเนื่องจากเกิดน้ำทะเลหนุนขึ้นมาในช่วงฤดูแล้งและบริเวณที่สูง ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นประจำ บริเวณที่ประสบปัญหามิดังนี้ อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลบางกะจะ อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลบางชัน มาบไพ อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลหนองขี้ม คลองน้ำเค็ม บางกะไชย เกาะเปริด

3. ปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกทำลายป่า ส่วนใหญ่เป็นการบุกรุกเพื่อหาพื้นที่เพาะปลูก มีบางพื้นที่บุกรุกเพื่อขุดหาพลอย รวมทั้งการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทำให้พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดลดลงเป็นจำนวนมาก และส่งผลกระทบต่อตามมามากมาย อาทิเช่น ปัญหามนแล้ง การพังทลายของดิน ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และอื่นๆ บริเวณประสบปัญหามีดังนี้คือ อำเภอชลุม ได้แก้ตำบลดกพรหม บางชั้น

4. ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนแร่อัญมณี แหล่งผลิตอัญมณีของจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนที่ยังไม่อนุญาตให้มีการทำเหมือง ประกอบกับมีการแข่งขันกันในการทำเหมืองแร่ในพื้นที่ได้รับสัมปทาน ทำให้บริเวณแร่ลดลงอย่างรวดเร็วต้องมีการซื้อพลอยดินจากต่างประเทศเข้ามาทดแทน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับแร่อัญมณีซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 5.5 ของประชากรทั้งหมดเป็นอันมาก

5.1.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ก. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตทางด้านกลีกรัม

1. ราคาผลผลิตตกต่ำ ผลผลิตทางการเพาะปลูกทั้งพืชไร่และผลไม้เป็นพืชที่จะให้ผลผลิตในช่วงเวลาเดียวกัน ทำให้มีปริมาณมากเกินความต้องการของพ่อค้าคนกลาง ประกอบกับเกษตรกรขาดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองและเกิดการตัดราคาตัวเอง ทำให้ราคาผลผลิตจะตกต่ำ เพราะพ่อค้าคนกลางสามารถจะกำหนดราคาได้ตามความพอใจ เพราะเกษตรกรจำเป็นต้องขยายผลผลิตเพื่อมิให้เกิดความเสียหาย ซึ่งทำให้รายได้ของเกษตรกรตกต่ำลง

ไปด้วย สำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ เกษตรกรทั้งหมดของจังหวัดซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 78 ของประชากรทั้งหมด

2. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ในการเพาะปลูกเกษตรกรมักจะประสบปัญหาโรคและแมลงพืชระบาด ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งและอื่นๆ ซึ่งส่งผลทำให้ปริมาณผลผลิตแต่ละปีตกต่ำลงทั้งทางด้านพืชไร่และผลไม้ ถึงแม้ว่าจะมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มมากขึ้นก็ตาม แต่ทว่าปริมาณการผลิตในแต่ละปีกลับมีแนวโน้มลดลง ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาดำเนินการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพาะปลูกที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ การเพาะปลูกส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้สืบทอดมาจากบรรพบุรุษยังไม่ได้นำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะปลูก ทำให้ได้ผลผลิตไม่เต็มที่และมีคุณภาพต่ำซึ่งส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ต่ำ

3. การขาดการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาดำเนินการและยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพาะปลูก ทำให้ขาดความเอาใจใส่ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ดังนั้นเมื่อเกิดโรคและแมลงซึ่งเป็นศัตรูของพืชระบาด จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลดลง และเกิดความเสียหายต่อพืชที่เพาะปลูกเป็นอย่างมาก สำหรับพื้นที่ที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการระบาดของศัตรูพืช มีดังนี้ อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลคมบาง คลองนารายณ์ ทรัพย์ลา อำเภอชลบุรี ได้แก่ ตำบลช้าง ตกพรม บ่อ บางชั้น มาบไพ วังสรรพรส วันยาว อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลเกาะเปริด

4. การขาดการป้องกันโรคระบาดในสัตว์ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดในสัตว์อยู่เสมอเพราะขาดการเอาใจใส่ในการดูแล

และป้องกันการระบาดของโรคสัตว์ จึงทำให้สัตว์ที่เลี้ยงเกิดโรคระบาด เกษตรกรได้รับความเสียหายเป็นอย่างมากสำหรับพื้นที่ที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดในสัตว์ มีดังนี้ ได้แก่ ตำบลคลองนารายณ์ ท่าช้าง หนองบัว อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลซึ้ง ตรอกนอง บ่อ บางชัน ตะปอน วังสรรพรส วันยาว อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลเกาะเปริด บางกะไชย

ข. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตทางด้านการประมง ปัจจุบันผลผลิตทางด้านการประมงของจังหวัดจันทบุรีลดลงเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการอาชีพประมง ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 9.5 ของจำนวนประชากรทั้งหมด นอกจากนั้นยังส่งผลให้โรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงต้องปิดกิจการ เพราะขาดแคลนวัตถุดิบป้อนโรงงาน สาเหตุเนื่องมาจากปริมาณสัตว์น้ำลดลง ประกอบกับมีการขยายเขตน่านน้ำของต่างประเทศ ทำให้ชาวประมงทั้งหลายประสบปัญหาการขาดแคลนสัตว์น้ำ จนต้องหันไปประกอบอาชีพอื่นแทน

ค. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตด้านอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมในจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ซึ่งผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมมักจะมีความแปรปรวนอยู่เสมอ ทำให้เกิดการขาดแคลนวัตถุดิบที่ป้อนโรงงานในบางช่วง ทำให้ไม่สามารถดำเนินการผลิตได้อย่างเต็มที่ เป็นเหตุให้โรงงานบางโรงงานต้องปิดกิจการลง อาทิเช่น โรงงานผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับไม้ โรงงานอบและแปรรูปพืชไร่ โรงงานปลาบ่น โรงงานทอเสื่อ อีกทั้งโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการขาดการส่งเสริมจากทางราชการอย่างจริงจัง ทำให้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมขาดแรงผลักดันที่จะปรับปรุงการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้า

ง. ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรี มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามมากมาย แต่สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการท่องเที่ยว อาทิเช่น ร้านอาหาร ที่พัก ความสะดวกในการคมนาคม ประกอบกับขาดการปรับปรุงและส่งเสริมจากทางราชการอย่างจริงจัง ทำให้ไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาเฉพาะในช่วงฤดูผลไม้ ทำให้ทางจังหวัดและประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นๆ ไม่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ได้เต็มที่ทั้งที่มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรธรรมชาติอยู่แล้ว

5.1.3 ปัญหาทางด้านสังคมและการบริการขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ปัญหาต่างๆ ดังนี้

ก. ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา แม้ว่าในปัจจุบันการกระจายบริการทางการศึกษาของจังหวัดจันทบุรีจะอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา แต่ยังมีบางพื้นที่ที่ได้รับการบริการทางการศึกษาค่ำกว่าพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากอุปสรรคทางด้านสภาพภูมิประเทศและการคมนาคมไม่สะดวกทำให้ไม่สามารถกระจายสถานที่ศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาให้ทั่วถึงได้ บริเวณที่ประสบปัญหามีดังนี้ อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลตาพรก เกวียนหัก ซึ่ง ตระกอนอง บางชั้น อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลเกาะเบียด

ข. ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณสุข

1. สุขภาพและอนามัย เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดส่วนใหญ่ประกอบด้วยป่าไม้และมีฝนตกชุก ประกอบกับประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาค่ำไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณสุขมูลฐานและสุขาภิบาลที่ดีพอ

ทำให้มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บอยู่เสมอ อาทิเช่น ไข้มาลาเรีย โรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร และ ไข้หวัดใหญ่ สำหรับพื้นที่ที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย มีดังนี้ อำเภอชลุง ได้แก่ ตำบลดกพรหม วังสรรพรส มาบไพ

2. การขาดแคลนบุคลากรทางด้านสาธารณสุข แม้ว่า การกระจายสถานบริการสาธารณสุขของจังหวัดจันทบุรีจะทั่วถึงทุกตำบล แต่หา การให้บริการด้านบุคลากรทางสาธารณสุขซึ่งได้แก่ แพทย์ยังไม่เพียงพอแก่ความ ต้องการของประชากร โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ตอนบนของจังหวัดสภาพภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ อีกทั้งประชาชนอาศัยกระจัดกระจายทำให้พื้นที่ ดังกล่าวประสบปัญหาการได้รับการบริการไม่ทั่วถึง เนื่องจากขนาดพื้นที่ในความ รับผิดชอบของบุคลากรกว้างเกินไปประกอบกับสภาพการคมนาคมไม่สะดวก ทำให้ ไม่อาจให้บริการแก่ประชาชนได้ทั่วถึง สำหรับพื้นที่ที่ประสบปัญหามีดังนี้ อำเภอชลุง ได้แก่ ตำบลดกพรหม

ค. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่สะดวกในการคมนาคม สภาพการ คมนาคมในพื้นที่ชนบทที่ใช้ในการติดต่อระหว่างหมู่บ้านและตำบลต่างๆ ส่วนใหญ่ยังเป็นถนนลูกรังไม่สะดวกต่อการคมนาคมประกอบกับจังหวัดจันทบุรีมีปริมาณฝนตกชุก ทำให้ถนนได้รับความเสียหายและใช้การไม่ได้ในฤดูฝนอันเป็นอุปสรรคในการ คมนาคมติดต่อ และขนส่งผลผลิตทางการเกษตรออกสู่ตลาดเป็นอันมากสำหรับพื้นที่ ที่ประสบปัญหาการคมนาคมไม่สะดวก มีดังนี้ อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลพลับพลา ท่าช้าง บางกะจะ คลองนารายณ์ อำเภอชลุง ได้แก่ ตำบลบางชัน ดกพรหม วันยาว ซึ่ง วังสรรพรส บ่อ และมาบไพ อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลหนองขี้ คลองน้ำเค็ม บางกะไชย และเกาะเบริด

ง. ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนไฟฟ้า มีพื้นที่บางพื้นที่ที่ยังคงประสบปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ชนบทห่างไกลจากตัวเมือง เนื่องจากอุปสรรคความไม่สะดวกในการคมนาคม ทำให้การกระจายบริการไฟฟ้ายังไม่ทั่วถึง พื้นที่ที่ยังประสบปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า มีดังนี้ อำเภอชลุง ได้แก่ ตำบลตรอกนอง ดกพรม บางชัน อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลบางกะไชย

จ. ปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำประปา นอกจากการกระจายโครงข่ายการบริการน้ำประปาไม่ทั่วถึงในทุกชุมชนเมืองแล้ว การให้บริการน้ำประปามักประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนแหล่งน้ำดิบในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากแม่น้ำลำคลองมักจะแห้งขอดในช่วงฤดูแล้งเสมอ ทำให้อัตราการผลิตที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และแรงดันของน้ำมีน้อยทำให้น้ำไหลไม่แรงอยู่เป็นประจำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนเมืองเป็นอันมาก

ฉ. ปัญหาเกี่ยวกับระบบชุมชน เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและป่าไม้ เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการกระจายตัวของระบบชุมชนในจังหวัดจันทบุรี ทำให้ชุมชนเมืองส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่ในบริเวณที่ราบ และส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านกาให้บริการในพื้นที่ชนบทรอบชุมชนเมืองแต่ละชุมชน นอกจากนี้ การกระจายบริการด้านสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการยังไม่ทั่วถึงในบางชุมชน ทำให้ความพร้อมในการพัฒนาของแต่ละชุมชนไม่เท่าเทียมกัน

ช. ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงทางชายแดน เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีมีอาณาเขตติดกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย และในช่วงฤดูแล้งมักจะเป็นปัญหาการปะทะต่อสู้กันอยู่เป็นประจำ ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวประสบความเดือดร้อนเป็นอันมาก ไม่อาจดำเนินชีวิตตามปกติได้ สำหรับพื้นที่ที่

ประสบปัญหาทางด้านชายแดนอยู่เสมอ ได้แก่ ตำบลทุ่งขนาน ตะปอนหนองตาแดง และโป่งน้ำร้อน ในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อน

๗. ปัญหาเกี่ยวกับการขาดการรวมกลุ่มของประชาชนเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของจังหวัดจันทบุรีประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ ซึ่งเป็นอาชีพอิสระที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยการพึ่งพาแรงงานซึ่งกันและกัน ทำให้ขาดการรวมกลุ่มเพื่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกษตรกรมักประสบปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการผลิต การซื้อขายผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการขาดความร่วมมือในการพัฒนาหมู่บ้าน ทำให้หมู่บ้านนั้นๆ ไม่ได้ได้รับการพัฒนาให้เจริญเติบโตเท่าที่ควร สำหรับพื้นที่ที่ขาดการรวมกลุ่มของประชาชนเพื่อการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีดังนี้ อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลคลองนารายณ์ ท่าช้าง บางกะจะ ปลับปลา แสลง หนองบัว อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลเกวียนหัก ตกพรหม ครอบหนอง ตะปอน บางชัน มายโพธิ์ วังสรรพรส อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลเกาะเบรีด คลองน้ำเค็ม บางกะไชย หนองขี้ม

จากสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในจังหวัดจันทบุรี เมื่อพิจารณาคะพบว่า ปัญหาแต่ละปัญหาก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในด้านสาเหตุของปัญหาและผลกระทบที่ตามมา อาทิเช่น ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง มีสาเหตุมาจากการบุกรุกทำลายป่า ทำให้ฝนทิ้งช่วง และได้ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพเพาะปลูกทำให้ได้ผลผลิตไม่เต็มที่และคุณภาพไม่ดี ส่งผลให้ราคาผลผลิตตกต่ำและเกษตรกรมีรายได้ลดลงตามลำดับ ซึ่งปัญหาแต่ละปัญหาจะเชื่อมโยงกันเป็นทอดๆ ในลักษณะของระบบปัญหา ถ้าปัญหาใดส่งผลกระทบต่อปัญหาอื่น ๆ มากขึ้นเท่าใดปัญหานั้นก็ย่อมมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง หลายฝ่ายทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อให้บรรลุผลตามที่ต้องการ อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณาปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นในแต่ละปีหามากย่อมส่งผลกระทบต่อ ประชาชนให้ได้รับความเดือดร้อนมากขึ้นตามไปด้วย เพราะถ้ายังไม่แก้ไขให้เนิ่นนาน ปัญหาดังกล่าว เหล่านี้ก็ยังทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จึงสมควรที่จะได้รับการพิจารณา ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นอันดับแรก จากการศึกษาสามารถแบ่งพื้นที่ที่ประสบปัญหา ออกตามความมากน้อยของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดังต่อไปนี้

1. พื้นที่ที่ประสบปัญหาสูงมาก ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่บริเวณเขตชายแดนซึ่ง มีสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาและป่าไม้ห่างไกลจากชุมชนเมืองมาก และมีความเสียเปรียบด้านทำเลที่ตั้งมากกว่าบริเวณอื่น ปัญหาที่พบประกอบด้วยปัญหาทางด้าน กายภาพ เศรษฐกิจ ประชากร สังคม และการบริการขั้นพื้นฐาน อาทิเช่น การ บุกรุกทำลายป่า การขาดแคลนน้ำ การกระจายบริการทางการศึกษาและ สาธารณสุขไม่ทั่วถึง สภาพการคมนาคมไม่สะดวก ความมั่นคงทางชายแดน

2. พื้นที่ที่ประสบปัญหาสูง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่บริเวณตอนบนและตอน ล่างของจังหวัด สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ ประกอบด้วยป่าไม้ถาวร และป่าชายเลน ปัญหาที่พบคล้ายกับพื้นที่แรก อาทิเช่น ปัญหาเกี่ยวกับดิน ปัญหาการ ขาดแคลนน้ำ การบุกรุกทำลายป่า การขาดแคลนบริการขั้นพื้นฐาน พื้นที่ดังกล่าว ประกอบด้วยตำบลต่างๆ ดังนี้

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลบางกะจะ

อำเภอชลุง ได้แก่ ตำบลตำพรหม บางชัน

อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลเกาะเปริด

3. พื้นที่ที่ประสบปัญหาปานกลาง ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่บริเวณตอนกลาง และตอนล่างของจังหวัด สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่สูง ปัญหาที่พบส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของดิน การขาดแคลนน้ำ ระดับการศึกษาของประชาชน และสภาพการคมนาคมไม่สะดวกพื้นที่ดังกล่าวประกอบด้วย ตำบลต่างๆ ดังนี้

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลหนองบัว

อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลวังสรรพรส ซึ่ง บ่อ มาบไพ

อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลปากน้ำฯ บางกะไชย หนองขี้ม

4. พื้นที่ที่ประสบปัญหาน้อย ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่บริเวณที่ราบใกล้ชายฝั่ง ทะเล ซึ่งเป็นบริเวณที่มีความได้เปรียบทางทำเลที่ตั้งมากที่สุดและเป็นบริเวณที่ได้รับการบริการด้านต่างๆ ทั้งทางด้านสังคมและการบริการขั้นพื้นฐานพร้อมเพรียงกว่าพื้นที่อื่น ปัญหาที่พบได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเพาะปลูก ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตทางเศรษฐกิจ และปัญหาเกี่ยวกับระบบชุมชน พื้นที่ดังกล่าวประกอบด้วยตำบลต่างๆ ดังนี้

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลท่าช้าง แสลง คมบาง จันทนิมิต พลับพลา

คลองนารายณ์ เกาะขวาง วัดใหม่ ตลาด

อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลวันยาว ชลุง ตรอกนอง ตะปอน เกวียนหัก

อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลคลองน้ำเค็ม พลับ บางสระแก้ว

5.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่างก็ส่งผลกระทบต่อซึ่งกันและกันทั้งทางตรงและทางอ้อม และปัญหาเหล่านั้นย่อมส่งผลกระทบต่อพื้นที่นั้นๆ มากน้อยต่างกันด้วยเช่นกัน ดังนั้นจึงเป็นที่ต้องทำการพิจารณาความสำคัญของปัญหาแต่ละปัญหา และนำมาจัดลำดับความสำคัญของปัญหาในแต่ละปัญหา เพื่อใช้เป็นตัวกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ก่อนและหลังตามลำดับความสำคัญของปัญหานั้นๆ สำหรับขั้นตอนในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีดังต่อไปนี้

5.2.1 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกปัญหา

สำหรับหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาประกอบด้วยหลักเกณฑ์หลักๆ 3 ประการ คือ

ก. ขนาดของกลุ่มคนที่ถูกกระทบจากปัญหา พิจารณาถึงความมากน้อยของพื้นที่ที่เกิดปัญหาและจำนวนประชากรที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหานั้นๆ

ข. ความร้ายแรงและความเร่งด่วนของปัญหา พิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดจากปัญหานั้นๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมว่าเป็นปัญหาที่มีความร้ายแรงและจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขมากน้อยเพียงใด

ค. ความเสียหายในแง่ของการพัฒนาในอนาคต พิจารณาถึงผลกระทบของปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในอนาคตโดยอาศัยการคาดการณ์ล่วงหน้า

5.2.2 การกำหนดค่าน้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกปัญหา

เป็นการพิจารณาให้ค่าความสำคัญของแต่ละหลักเกณฑ์ โดยนำเอาหลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการมาเปรียบเทียบกันเอง หลักเกณฑ์ใดมีความสำคัญมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เนื่องจากขนาดของปัญหาจะเป็นตัวบ่งชี้ว่า ปัญหานั้นมีขอบเขตที่มากน้อยเพียงใด ซึ่งนับได้ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาสูง ในขณะที่ความร้ายแรงและเร่งด่วนของปัญหาจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในอนาคต ซึ่งมีความสำคัญค่อนข้างสูง ดังนั้นจึงได้ให้ค่าน้ำหนักของแต่ละหลักเกณฑ์ดังนี้

ขนาดของกลุ่มคนที่ถูกกระทบจากปัญหา = 4

ความร้ายแรงและเร่งด่วนของปัญหา = 5

ความเสียหายในแง่การพัฒนาในอนาคต = 3

5.2.3 การให้ค่าน้ำหนักของปัญหาที่สัมพันธ์กับแต่ละหลักเกณฑ์

พิจารณาดังสภาพปัญหาแต่ละปัญหาว่ามีความสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์แต่ละตัวอย่างไร เป็นการวิเคราะห์ถึงสภาพการณ์ของปัญหาโดยอาศัยเหตุผลและการตัดสินใจของผู้ศึกษา โดยกำหนดให้ค่าน้ำหนักของปัญหาตามสัมพันธ์ต่อหลักเกณฑ์ดังนี้

ก. ขนาดของกลุ่มคนที่ถูกกระทบจากปัญหา พิจารณาขนาดของพื้นที่ที่เกิดปัญหาและจำนวนประชากรที่ได้รับผลกระทบ โดยกำหนดเกณฑ์การให้ค่าน้ำหนักตามสัดส่วนร้อยละของจำนวนประชากรที่ได้รับผลกระทบ โดยกำหนดเกณฑ์การใช้ค่าน้ำหนักตามสัดส่วนร้อยละของจำนวนประชากรที่ประสบปัญหาดังนี้

มีปัญหาค่ำมาก (ร้อยละ 1-20)	= 1 คะแนน
มีปัญหาค่ำ (ร้อยละ 21-40)	= 2 คะแนน
มีปัญหาปานกลาง (ร้อยละ 41-60)	= 3 คะแนน
มีปัญหาสูง (ร้อยละ 60-80)	= 4 คะแนน
มีปัญหาสูงมาก (มากกว่าร้อยละ 80)	= 5 คะแนน

ข. ความร้ายแรงและเร่งด่วนของปัญหา พิจารณาจากผลกระทบที่เกิดจากปัญหาและความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหา โดยกำหนดเกณฑ์การให้ค่าน้ำหนักดังนี้

มีความร้ายแรงและเร่งด่วนน้อยมาก	= 1
มีความร้ายแรงและเร่งด่วนน้อย	= 2
มีความร้ายแรงและเร่งด่วนปานกลาง	= 3
มีความร้ายแรงและเร่งด่วนสูง	= 4
มีความร้ายแรงและเร่งด่วนสูงมาก	= 5

ค. ความเสียหายในแง่ของการพัฒนาในอนาคต พิจารณาจากผลกระทบที่จะมีต่อการพัฒนาในอนาคต โดยกำหนดเกณฑ์การให้ค่าน้ำหนักตามความมากน้อยของผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดปัญหานั้นๆ ดังนี้

ก่อให้เกิดความเสียหายน้อยมาก	= 1
ก่อให้เกิดความเสียหายน้อย	= 2
ก่อให้เกิดความเสียหายปานกลาง	= 3
ก่อให้เกิดความเสียหายสูง	= 4
ก่อให้เกิดความเสียหายสูงมาก	= 5

จากการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในจังหวัดจันทบุรี พบว่ามีหลายปัญหาที่มีความสำคัญเท่าๆ กัน และมีอีกหลายปัญหาที่มีความสำคัญมากน้อยต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	ค่าความสำคัญ 37
2. ปัญหาความมั่นคงทางชายแดน	ค่าความสำคัญ 36
3. ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า	ค่าความสำคัญ 35
4. ปัญหาสุขภาพและอนามัย	ค่าความสำคัญ 35
5. ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ	ค่าความสำคัญ 32
6. ปัญหาผลผลิตตกต่ำ	ค่าความสำคัญ 32
7. ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค	ค่าความสำคัญ 31
8. ปัญหาความไม่สะดวกในการคมนาคม	ค่าความสำคัญ 31
9. ปัญหาการขาดการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	ค่าความสำคัญ 28
10. ปัญหาการขาดการป้องกันโรคระบาดในสัตว์	ค่าความสำคัญ 28
11. ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางสาธารณสุข	ค่าความสำคัญ 27
12. ปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า	ค่าความสำคัญ 27
13. ปัญหาการขาดการรวมกลุ่มของประชากร	ค่าความสำคัญ 26
14. ปัญหาการขาดแคลนแร่ธาตุเคมี	ค่าความสำคัญ 23
15. ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของการบริการการศึกษา	ค่าความสำคัญ 23
16. ปัญหาเกี่ยวกับระบบชุมชน	ค่าความสำคัญ 22
17. ปัญหาดินเค็มและดินเป็นกรด	ค่าความสำคัญ 20
18. ปัญหาการขาดแคลนสัตว์น้ำเค็ม	ค่าความสำคัญ 20
19. ปัญหาการเคลื่อนวัตถุติดบ่อนโรงงานอุตสาหกรรม	ค่าความสำคัญ 20
20. ปัญหาการเคลื่อนน้ำประปา	ค่าความสำคัญ 20
21. ปัญหาขาดการส่งเสริมการท่องเที่ยว	ค่าความสำคัญ 18

ตารางที่ 3.1

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ปัญหา	ขนาดของกลุ่มชนกลุ่มย่อย (4)					ความรุนแรงและเร่งด่วนของปัญหา (5)					ความเสียหายในแง่การตัดสินใจอนาคต					รวม
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ตามาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	(สูง)	สูงมาก	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	
1. ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	37
2. ปัญหาความมั่นคงทางชายแดน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	36
3. ปัญหาการบริโภคทำลายป่า	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	35
4. ปัญหาสุขภาพและอนามัย	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	35
5. ปัญหาราคาสินค้าเกษตร	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	32
6. ปัญหาผลผลิตตกต่ำ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	32
7. ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	31
8. ปัญหาความไม่สะดวกในการคมนาคม	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	31
9. ปัญหาการขาดการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	28
10. ปัญหาการขาดการป้องกันโรคระบาดในสัตว์	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	28
11. ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางสาธารณสุข	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	27
12. ปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	27
13. ปัญหาการขาดความร่วมมือของประชาชน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	26
14. ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	23
15. ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของการบริการการศึกษา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	23

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

ปัญหา	ขนาดของดินชั้นที่ตรวจพบ (4)					ความรุนแรงและรังสีของปัญหา (5)					ความเสียหายเนื่องจากการตกของภาคตัด					รวม
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	
ตามปกติ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	
16. ปัญหาเกี่ยวกับระบบชุมชน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	22
17. ปัญหาดินเค็ม	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	20
18. ปัญหาการขาดแคลนพลังงาน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	20
19. ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบของโรงงานอุตสาหกรรม	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	20
20. ปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	20
21. ปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยว	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	18
22. ปัญหาการหนีภัยของดิน	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15
23. ปัญหาดินเสื่อมสมรรถภาพ	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	12

22. ปัญหาการพังทลายของดิน	ค่าความสำคัญ 15
23. ปัญหาดินอุดมสมบูรณ์ต่ำ	ค่าความสำคัญ 12

5.3 ระดับการพัฒนาของพื้นที่

ในการศึกษาระดับการพัฒนาของพื้นที่ได้ทำการวิเคราะห์จากข้อมูล การสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ของศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ซึ่งเป็นเครื่องมือบ่งชี้ระดับการดำรงชีวิตของประชาชน เนื่องจากข้อมูลความ จำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกำหนดปัญหาและความต้องการที่ แท้จริงด้านคุณภาพชีวิตตลอดจนสามารถชี้ถึงความสำเร็จของการพัฒนาของแต่ละ พื้นที่ได้เป็นอย่างดี เพราะถ้าพื้นที่ใดมีระดับความเป็นอยู่ของประชาชนสูง กล่าวคือ มีระดับความเป็นอยู่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ ย่อมหมายถึง ระดับการ พัฒนาของพื้นที่นั้นย่อมสูงตามไปด้วย ในทางตรงข้ามถ้าพื้นที่ใดประชาชนมีความเป็น อยู่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับการพัฒนาของพื้นที่ย่อมต่ำลงด้วย สำหรับข้อมูลที่ใช้ ในการสำรวจความจำเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วยตัวชี้วัด 32 แล้ว หรือแบ่งออกเป็น หมวดใหญ่ๆ ได้ 8 หมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 การได้รับอาหารที่ถูกสุขลักษณะ และเพียงพอแก่ความต้องการ

การของร่างกาย

หมวดที่ 2 การมีที่อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

หมวดที่ 3 ความสามารถในการเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็น

ต่อการดำรงชีวิต

หมวดที่ 4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

หมวดที่ 5 ความสามารถในการผลิต และการหาอาหารที่มีประสิทธิภาพ

หมวดที่ 6 การควบคุมการมีบุตร

หมวดที่ 7 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน

หมวดที่ 8 การพัฒนาด้านจิตใจของประชาชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจความจำเป็นพื้นฐานของจังหวัด จันทบุรีในช่วงปี 2530/2531 พบว่า อำเภอเมืองเป็นอำเภอที่มีระดับการพัฒนา โดยเฉลี่ยสูงสุด คือ มีหมู่บ้านที่ไม่เข้าเกณฑ์ จปฐ. เพียงร้อยละ 25 เท่านั้น อำเภอแหลมสิงห์ร้อยละ 30.7 อำเภอขลุงร้อยละ 46.1 ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ในระดับตำบล โดยทำการวิเคราะห์จากตัวชี้วัดทั้ง 32 ตัว ซึ่งกำหนดว่าถ้าหาก ตำบลใดที่มีตัวชี้วัดเข้าเกณฑ์ จปฐ. มาก ย่อมหมายถึงตำบลนั้นมีระดับการพัฒนา สูงมากตามไปด้วย ซึ่งผลจากการวิเคราะห์สามารถจัดกลุ่มตำบลที่มีระดับการ พัฒนาตามเกณฑ์ จปฐ. ออกเป็น 5 กลุ่ม ได้ดังนี้

1. กลุ่มที่มีระดับการพัฒนาสูงมาก ได้แก่ กลุ่มตำบลที่เข้าเกณฑ์ จปฐ. มากกว่าร้อยละ 80 ประกอบด้วย ตำบลต่างๆ ดังนี้

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลวัดใหม่ ตลาด จันทนิมิต

อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลพลี๊ว บางสระแก้ว ปากน้ำฯ
คลองน้ำเค็ม

อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลขลุง

2. กลุ่มที่มีระดับการพัฒนาสูง ได้แก่ กลุ่มตำบลที่เข้าเกณฑ์ จปฐ. ร้อยละ 61-80 ประกอบด้วยตำบลต่างๆ ดังนี้

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลเกาะขวาง คลองนารายณ์ ท่าช้าง
พลับพลา

อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลหนองซุ่ม

3. กลุ่มตำบลที่มีระดับการพัฒนาปานกลาง ได้แก่ กลุ่มตำบลที่เข้าเกณฑ์ จปฐ. ร้อยละ 41-60 ประกอบด้วยตำบลต่างๆ ดังนี้

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลคอบบาง บางกะจะ แสง หนองบัว
อำเภอขลุ่ย ได้แก่ ตำบลเกวียนหัก ซึ่ง ครอบนอง ตะบอง บ่อ
มาบไฟ วิังสรรพรส วันยาว
อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลเกาะเบริด บางกะไชย

4. กลุ่มตำบลที่มีระดับการพัฒนาดำ ได้แก่ กลุ่มตำบลที่เข้าเกณฑ์ จปฐ. ร้อยละ 21-40 ประกอบด้วยตำบลต่างๆ ดังนี้

อำเภอขลุ่ย ได้แก่ ตำบลคกพรหม บางชัน

จะเห็นได้ว่า กลุ่มตำบลที่มีระดับการพัฒนาสูง ส่วนใหญ่เป็นตำบลที่อยู่ บริเวณพื้นที่ราชายฝั่งทะเล และมีบางตำบลที่เป็นที่ตั้งของเทศบาลและสุขาภิบาล ส่วนตำบลที่มีระดับการพัฒนาดำส่วนใหญ่เป็นตำบลที่อยู่บริเวณพื้นที่ตอนบนของจังหวัด ดังนั้น ในการวางแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางด้านต่าง ๆ ให้หมดไป จำเป็นต้องพิจารณาตำบลที่มีลักษณะด้อยพัฒนามากว่าตำบลอื่น ๆ เป็นสำคัญ

5.4 พื้นที่เร่งรัดในการวางแผนการใช้ที่ดินบริเวณแม่น้ำเวฬุ

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละตำบล ส่วนใหญ่มักจะสอดคล้องกับระดับการพัฒนาของตำบลนั้น ๆ กล่าวคือ ตำบลที่มีระดับการพัฒนาดำมักจะประสบปัญหา มาก ส่วนตำบลที่ประสบปัญหาดำมักจะมึระดับการพัฒนาสูง ดังนั้น ในการกำหนดพื้นที่นั้น ๆ จากการศึกษาค้นคว้าหาพื้นที่เร่งรัดในการพัฒนาได้พิจารณาจากสภาพปัญหาและระดับการพัฒนาของพื้นที่นั้น ๆ จากการศึกษาค้นคว้าหาพื้นที่เร่งรัดในการพัฒนาของจังหวัดจันทบุรีไว้ 3 ระดับดังนี้

5.4.1 พื้นที่เป้าหมายหลัก ได้แก่พื้นที่ที่ประสบปัญหาสูง และเป็นพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาดำ

5.4.2 พื้นที่เป้าหมายรองอันดับ 1 ได้แก่ พื้นที่ที่ประสบปัญหาปานกลาง และมีระดับการพัฒนาดำ พื้นที่ที่ประสบปัญหาสูงและมีระดับการพัฒนาปานกลาง พื้นที่ที่ประสบปัญหาสูงและมีระดับการพัฒนาสูง และพื้นที่ที่ประสบปัญหาปานกลางและมีระดับการพัฒนาปานกลาง ประกอบด้วย ตำบลต่าง ๆ ดังนี้

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลบางกะจะ หนองบัว

อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลเกาะเบริด บางไชย

อำเภอขลุง ได้แก่ ตำบลบ่อซึ้ง วังสรรพรส มาบไพ

5.4.3 พื้นที่เป้าหมาย รองอันดับ 2 ได้แก่ พื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาปานกลาง และประสบปัญหาดำ พื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาสูงและประสบปัญหาปานกลาง และพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาปานกลางและประสบปัญหาดำ ประกอบด้วยตำบลต่าง ๆ ดังนี้

อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลแสง คมบาง

อำเภอขลุ่ ได้แก่ ตำบลตะบอง ตรอกนอง วันยาว เกวียนหัก

อำเภอแหลมสิงห์ ได้แก่ ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ หนองซิม

สภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบริเวณแม่น้ำเวฬุปัจจุบันเป็นที่น่าวิตกกว่าพื้นที่บริเวณนี้ซึ่งเคยได้ชื่อว่ามี ความอุดมสมบูรณ์ มีป่าไม้ชายเลนชั้นอยู่เป็นกลุ่มใหญ่หนาแน่นและมีเนื้อที่รวมติดต่อกันเป็นผืนใหญ่มากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงจะ สิ้นสูญไปในระยะเวลาอันใกล้ จึงจำเป็นต้องทำการศึกษาเพื่อสำรวจและหาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งในขณะนี้มีการบุกรุกและเข้าไปถึงครอบครองอยู่ทั่วไปทั้งพื้นที่โดยริบด่วน เพื่อวางแผนใช้ที่ดินบริเวณนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย